Rekryteringen till högskolan 2025 – i riket och per län och kommun

Omkring 13 procent av en årskull går vidare till studier vid universitet och högskolor direkt efter gymnasieskolan. Vid uppföljning senast vid 24 års ålder har omkring 46 procent påbörjat högskolestudier. Samtidigt finns det stora skillnader mellan kvinnor och män, och mellan olika län och kommuner. Skillnaderna kvarstår över tid och har i vissa fall ökat.

Kvinnor påbörjar högskolestudier direkt efter gymnasieskolan i större utsträckning än män. För samtliga åldrar 19–24 år är det en större andel kvinnor än män som påbörjar högskolestudier. Det gör att könsskillnaden i andelen som påbörjar högskolestudier i en årskull ökar över tid och är störst bland 24-åringarna.

Den totala andelen som har påbörjat högskolestudier senast vid 24 års ålder har under många år legat kring 45 procent. Andelen har varit relativt konstant över tid men ökat något under de senaste åren. Ökningen syns framför allt i Stockholms län, som även är det län med störst andel.

Rekryteringen till högskolan på riksnivå

Omkring 13 procent av en årskull påbörjar högskolestudier senast vid 19 års ålder.[1] De allra flesta av dessa påbörjar högskolestudier under året de fyller 19 år, vilket oftast innebär att de börjar direkt efter gymnasieskolan. I rapporten kallar vi det *direktövergång* till högskolan.[2] Figur 1 visar hur direktövergången har varierat över tid. Uppgifterna utgår från personer födda 1986–2006.

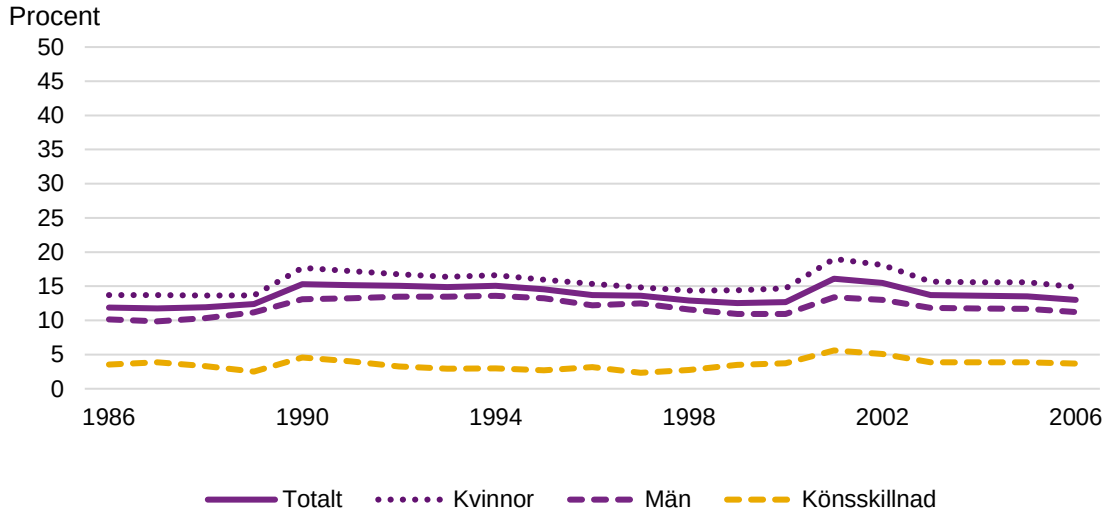
De senaste tjugo åren har andelen som påbörjar högskolestudier senast vid 19 års ålder varierat mellan 12 och 16 procent. Generellt ser vi att direktövergången till högskolan tenderar att öka i kristider – både under finanskrisen och coronapandemin ökade andelen som påbörjade högskolestudier direkt efter gymnasieskolan. De senaste åren har direktövergången varit relativt stabil och ligger nu på ungefär samma nivå som för tjugo år sedan.

[1] Det finns personer som påbörjar högskolestudier innan de fyller 19 år. I årskullen som föddes 2006 var det ungefär 1 000 personer, vilket motsvarar 6 procent av alla som gick vidare till högskolan senast vid 19 års ålder.

[2] Det finns personer som är kvar i gymnasieskolan längre än tre år. Det innebär att de exempelvis kan vara 21 eller 22 år även om de går vidare till högskolestudier direkt efter gymnasieskolan. I rapporten redovisas inte det som en direktövergång, utan personerna redovisas utifrån den ålder de hade när de påbörjade sina högskolestudier.

Universitetskanslersämbetet UKÄ
E-post registrator@uka.se | **Telefon** 08-563 085 00 | **www.uka.se** | **Postadress** Kabyssgatan 4D, SE-120 30 Stockholm
Besöksadress Hammarbybacken 31, Johanneshov | **Org.nummer** 202100-6495

Figur 1. Andelen som påbörjat högskolestudier senast vid 19 års ålder, totalt och uppdelat på kvinnor och män. Personer födda 1986–2006. Könsskillnad i procentenheter.

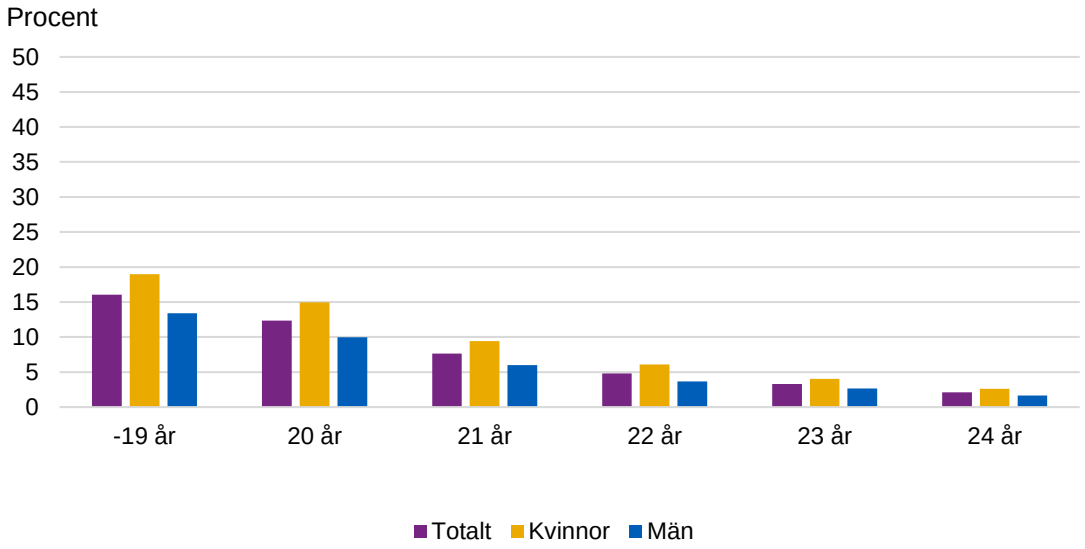

Kvinnor påbörjar högskolestudier direkt efter gymnasieskolan i större utsträckning än män. Könsskillnaden i andelen som påbörjar högskolestudier direkt efter gymnasieskolan har legat på omkring 4 procentenheter under de senaste tjugo åren. Skillnaden mellan kvinnor och män var däremot något större under de år när direktövergången ökade i samband med finanskrisen och coronapandemin.

Andelen som påbörjar högskolestudier minskar gradvis med åldern

De åldrar då flest påbörjar högskolestudier är vid 19 respektive 20 års ålder. En tydlig trend är sedan att andelen minskar gradvis med åldern. Figur 2 visar andelen personer födda år 2001 som påbörjade sina högskolestudier vid 19–24 års ålder.

Figur 2. Andelen som påbörjat högskolestudier senast vid 19–24 års ålder, uppdelat på kvinnor och män. Personer födda år 2001.

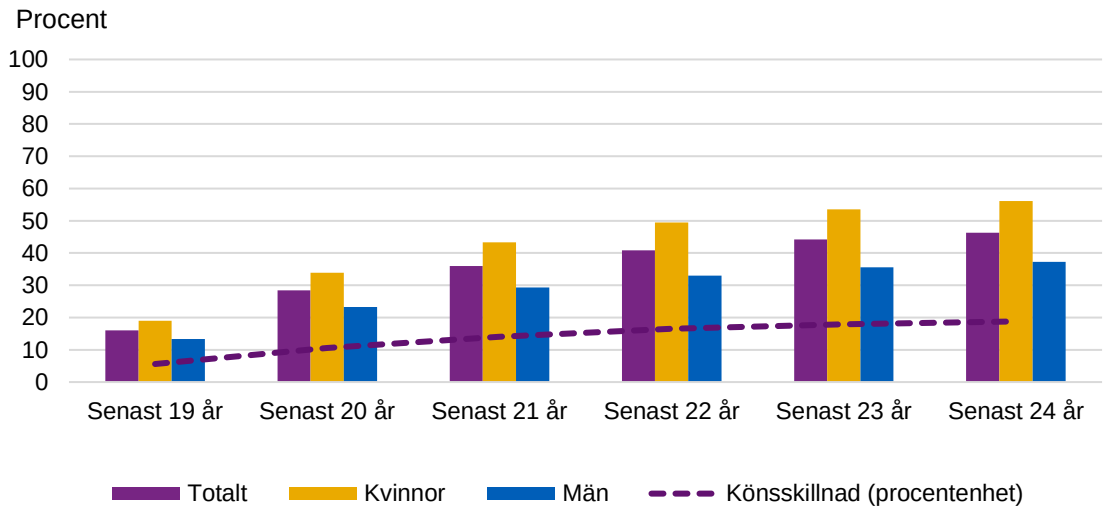

Som figur 2 visar påbörjade 16 procent av årskullen sina högskolestudier när de var 19 år.[3] Denna kull fyllde 19 år under 2020, då fler började studera på högskolan i samband med coronapandemin. Det var då något fler som påbörjade högskolestudier direkt efter gymnasieskolan jämfört med i 20-årsåldern. Andelen som påbörjade högskolestudier när de var 24 år var drygt 2 procent. Samma övergripande mönster fanns bland både män och kvinnor.

Störst könsskillnader bland 24-åringar

Fler kvinnor än män påbörjar högskolestudier i samtliga åldrar bland 19–24-åringarna. Det innebär att könsskillnaden i andelen som påbörjar högskolestudier i en årskull ökar över tid och är störst bland 24-åringarna. Figur 3 visar den kumulativa andelen kvinnor och män som påbörjade högskolestudier vid olika åldrar, det vill säga den totala andelen som gick vidare till studier vid universitet och högskolor till och med det år de fyllde 24.

Figur 3. Den kumulativa andelen som påbörjat högskolestudier senast vid 19–24 års ålder, uppdelat på kvinnor och män. Personer födda 2001.

Könsskillnaderna ökar gradvis för varje åldersgrupp. Vid 21 års ålder var skillnaden ungefär 14 procentenheter. Andelen kvinnor som hade påbörjat högskolestudier vid den åldern var 43 procent, jämfört med 29 procent bland männen. Det år som årskullen hade fyllt 24 år hade könsskillnaden ökat till 19 procentenheter. Vid den åldern hade ungefär varannan kvinna påbörjat högskolestudier, jämfört med var tredje man.

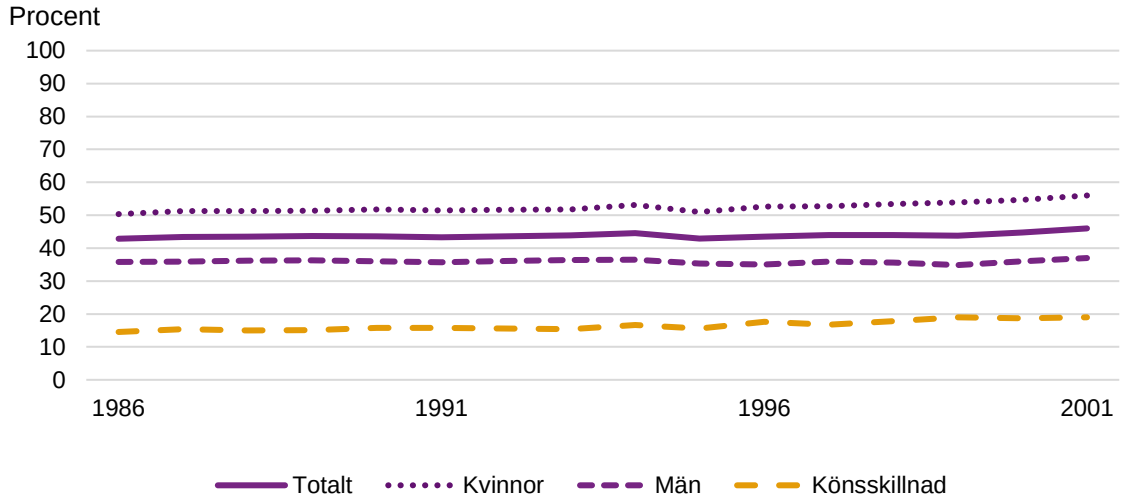
Andelen kvinnor som påbörjar högskolestudier senast vid 24 års ålder ökar gradvis

Andelen som har påbörjat högskolestudier senast vid 24 års ålder har varit relativt konstant bland de årskullar vi kan följa över tid fram tills att de fyllt 24 år. Till skillnad från direktövergången

[3] Notera att andelen här skiljer sig från de senaste uppgifterna i figur 1 som utgår från personer födda 2006. Här i figur 2 utgår vi istället från en äldre årskull, personer födda 2001, för att kunna följa årskullen fram tills de fyller 24 år.

påverkas andelen som påbörjat högskolan senast vid 24 års ålder inte av förändringar på arbetsmarknaden i lika stor utsträckning.

Figur 4. Andel som påbörjat högskolestudier senast vid 24 års ålder, uppdelat på kvinnor och män. Personer födda år 1986–2001. Könsskillnad i procentenheter.

Den totala andelen som påbörjar högskolestudier till och med det året de fyller 24 år har ökat marginellt under de senaste femton åren, från 43 till 46 procent. Ökningen beror till stor del på att fler kvinnor har påbörjat högskolestudier medan andelen män har varit mer konstant. Över hälften av kvinnorna påbörjade sina högskolestudier senast vid 24 års ålder. Motsvarande andel bland männen var omkring en tredjedel. Könsskillnaden har ökat något under senare år, från 15 till 19 procentenheter.

Rekryteringen till högskolan på länsnivå

Rekryteringen till högskolan skiljer sig stort åt mellan olika län och kommuner. I det här avsnittet redovisar vi skillnader mellan länen i andelen som har påbörjat högskolestudier senast vid 19 respektive 24 års ålder. En komplett tabell som visar rekryteringen till högskolan senast vid 19, 21 och 24 års ålder i Sveriges samtliga län och kommuner över tid finns i en separat bilaga: *Excelbilaga till rapporten Rekryteringen till högskolan 2025*.

Vanligast med direktövergång i Uppsala län

Direktövergången till högskolan var som störst i Uppsala län, där 22 procent hade påbörjat högskolestudier senast vid 19 års ålder. Tabell 1 visar de fem län som har störst respektive minst andel som påbörjat högskolestudier senast vid 19 års ålder, totalt och uppdelat på kvinnor och män.

Tabell 1. Län med störst respektive minst andel (procent) som påbörjat högskolestudier senast vid 19 års ålder, personer födda 2006.

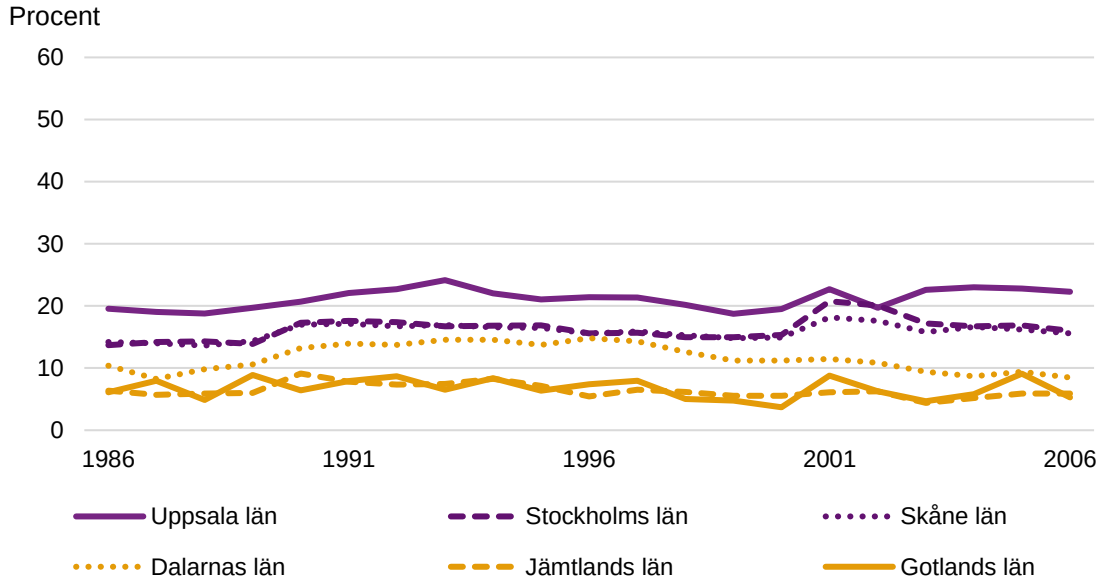
	Antal födda år 2006 (folkbokförda år 2024)	Därav andel (%) som påbörjat högskolestudier senast vid 19 års ålder (år 2025):			Könsskillnad (procentenheter)
		Totalt	Kvinnor	Män	
Uppsala län	4 679	22	25	20	5
Stockholms län	29 520	16	18	14	4
Skåne län	16 924	16	18	13	6
Västra Götalands län	20 432	12	14	11	3
Värmlands län	3 100	12	14	10	5
Västernorrlands län	2 874	9	11	8	3
Norrbottens län	2 730	9	11	7	4
Dalarnas län	3 267	9	10	7	2
Jämtlands län	1 520	6	7	4	3
Gotlands län	645	5	5	6	-1

Stockholm och Skåne län hade näst störst direktövergång. I de två länen var andelen som påbörjade högskolestudier direkt efter gymnasieskolan 16 procent. Skåne län var det län där könsskillnaden var som störst. Här hade 18 procent av kvinnorna påbörjat högskolestudier direkt efter gymnasieskolan, jämfört med 13 procent av männen.

De län där det var ovanligast med direktövergång till högskolan var Gotlands län och Jämtlands län. Där var det omkring 5–6 procent av 19-åringarna som gick vidare till högskolestudier direkt efter gymnasieskolan.

Skillnaden mellan länen med störst respektive minst direktövergång från gymnasieskolan till högskolan har ökat marginellt över tid. Andelen i Uppsala län som påbörjat högskolestudier direkt efter gymnasieskolan är något större nu jämfört med för tjugo år sedan, medan andelen i Gotlands län är på ungefär samma nivå som tidigare, se figur 5. För ett tydligare diagram ingår här endast de tre län med störst respektive minst direktövergång vid den senaste uppföljningen. De senaste tjugo åren har Uppsala län haft högst andel som påbörjat högskolestudier nästan varje år. Direktövergången har varierat mer i Gotlands län under samma tidsperiod. Det kan vara en följd av att antalet ungdomar i länet totalt sett är färre, vilket gör att mindre förändringar i antal från år till år kan innebära större procentuella fluktuationer.

Figur 5. Andelen som påbörjat högskolestudier senast vid 19 års ålder, uppdelat på län med störst respektive minst andel (procent). Personer födda 1986–2006.

Stockholms län hade störst andel som påbörjade högskolestudier senast vid 24 års ålder

Generellt sett var det de län som hade störst direktövergång till högskolan som också hade störst andel som påbörjade högskolestudier senast vid 24 års ålder. Detsamma gäller för de län som hade lägst direktövergång. Tabell 2 visar de fem länen som hade störst respektive minst andel personer som påbörjade sina högskolestudier senast vid 24 års ålder. Andelarna är kumulativa, det vill säga de inkluderar alla som påbörjade högskolestudier till och med det år de fyllde 24. Stockholms län hade störst andel, där 57 procent hade påbörjat högskolestudier senast vid 24 års ålder.

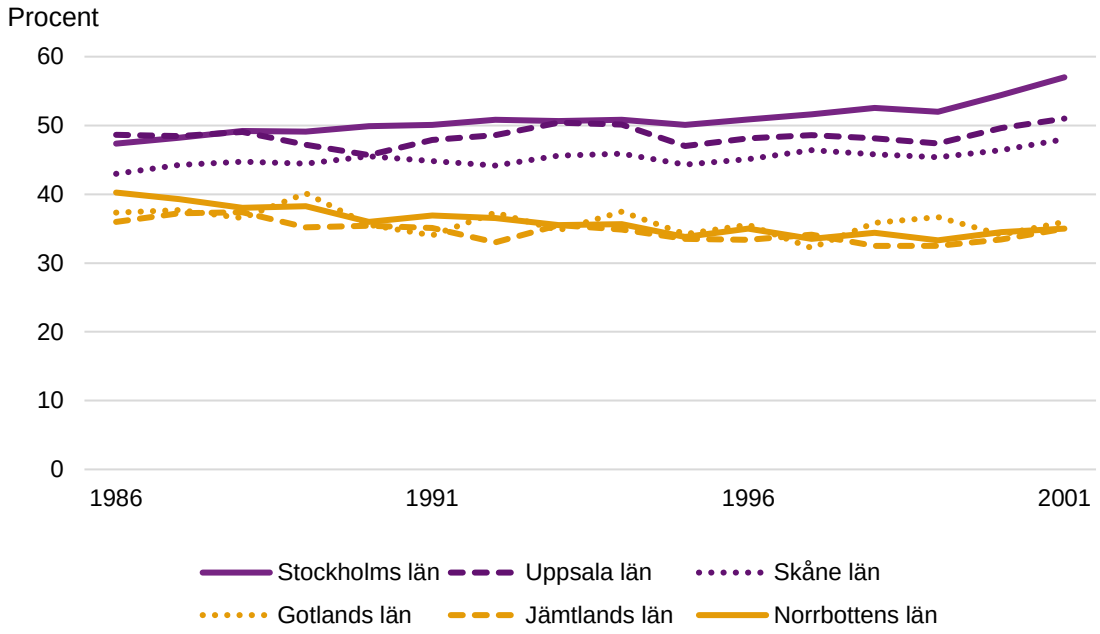
Tabell 2. Län med störst respektive minst andel (procent) som påbörjade högskolestudier senast vid 24 års ålder, personer födda 2001.

	Antal födda år 2001 (folkbokförda år 2019)	Därav andel (%) som påbörjade högskolestudier senast vid 24 års ålder (år 2025):			Könsskillnad (procentenheter)
		Totalt	Kvinnor	Män	
Stockholms län	24 996	57	66	49	18
Uppsala län	4 066	51	62	42	20
Skåne län	14 647	48	57	39	19
Västra Götalands län	18 185	45	55	36	19
Hallands län	3 751	45	54	36	18
Dalarnas län	3 016	38	47	29	19
Gävleborgs län	3 094	37	47	28	19
Gotlands län	591	36	44	28	16
Jämtlands län	1 340	35	44	27	17
Norrbottens Län	2 676	35	46	24	22

I de län där det är ovanligare att studera på högskolan hade omkring en tredjedel påbörjat högskolestudier senast vid 24 års ålder. Både Norrbottens och Jämtlands län hade den minsta andelen bland alla län, omkring 35 procent.

Skillnaden mellan länen med störst respektive minst andel har ökat tydligt över tid, se figur 6. I Stockholms län har andelen som påbörjat högskolestudier senast vid 24 års ålder ökat från 47 procent till 57 procent under de senaste femton åren. Ökningen har inte varit lika tydlig i Uppsala län och Skåne län.

Figur 6. Andelen som påbörjat högskolestudier senast vid 24 års ålder, uppdelat på län med störst respektive minst andel (procent). Personer födda 1986–2001.

Trots en viss ökning i Norrbottens län under senare år återstår stora skillnader i jämförelse med andra län. Skillnaden mellan Stockholms län och Norrbottens län är nu exempelvis tre gånger så stor som för femton år sedan. Bland de födda år 1986 var skillnaden mellan Stockholms län och Norrbottens län 7 procentenheter, medan skillnaden nu har ökat till omkring 22 procentenheter för den senaste kullen vi kan följa.

Rekryteringen till högskolan på kommunnivå

I det här avsnittet redovisar vi skillnader i rekrytering till högskolan mellan kommuner. En komplett tabell som visar rekryteringen till högskolan senast vid 19, 21 och 24 års ålder i samtliga län och kommuner och över tid finns i en separat bilaga: *Excelbilaga till rapporten Rekryteringen till högskolan 2025*.

Störst direktövergång i Uppsala och Lund

Uppsala och Lunds kommun hade störst andel ungdomar som påbörjade högskolestudier senast vid 19 års ålder – 30 procent. Knivsta, Danderyd och Lomma var andra kommuner med en relativt stor direktövergång. Tabell 3 visar de fem kommuner med störst respektive minst andel personer som hade påbörjat sina högskolestudier senast vid 19 års ålder.

Tabell 3. Kommuner med störst respektive minst andel (procent) som påbörjat högskolestudier senast vid 19 års ålder, personer födda 2006. Kommuner där antalet individer understiger 200 redovisas inte här.

	Antal födda år 2006 (folkbokförda år 2024)	Därav andel (%) som påbörjade högskolestudier senast vid 19 års ålder (år 2025):			Könsskillnad (procentenheter)
		Totalt	Kvinnor	Män	
Lund	1 510	30	32	28	4
Uppsala	2 709	30	33	27	7
Knivsta	291	24	25	22	3
Danderyd	589	23	21	26	-5
Lomma	431	21	21	21	-1
Gislaved	378	6	6	5	1
Varberg	801	6	6	5	0
Gotland	645	5	5	6	-1
Kiruna	272	5	5	6	-1
Skara	234	5	7	3	4

I Danderyd var direktövergången något högre bland män jämfört med kvinnor, 26 respektive 21 procent. Bland kommunerna med lägst direktövergång fanns Skara, Kiruna och Gotland. Där var det 5 procent som påbörjade högskolestudier vid 19 års ålder.

Det är ungefär samma kommuner som har haft störst direktövergång under de senaste tjugo åren. Flera av kommunerna, till exempel Lund och Uppsala, har varit bland de kommuner som haft störst direktövergång under hela perioden. Däremot är det större variation i vilka kommuner som har lägst direktövergång. Det är en följd av det begränsade antalet ungdomar i glesbygdskommunerna som gör att även små förändringar i antal kan innebära större procentuella förändringar.

Danderyd hade högst andel som påbörjat högskolestudier vid 24 års ålder

I Danderyd påbörjade 85 procent högskolestudier senast vid 24 års ålder. Näst vanligast var det i Täby och Lidingö, där 76 respektive 73 procent påbörjade högskolestudier senast vid 24 års ålder.

Tabell 4. Kommuner med störst respektive minst andel (procent) som påbörjat högskolestudier senast vid 24 års ålder, personer födda 2001. Kommuner där antalet individer understiger 200 redovisas inte här.

	Antal födda år 2001 (folkbokförda år 2019)	Därav andel (%) som påbörjade högskolestudier senast vid 24 års ålder (år 2025):			Könsskillnad (procentenheter)
		Totalt	Kvinnor	Män	
Danderyd	492	85	89	81	8
Täby	905	76	81	71	11
Lidingö	578	73	79	68	11
Lomma	302	73	82	66	16
Nacka	1 226	68	75	62	13
Alvesta	227	31	43	20	23
Sollefteå	222	31	41	24	18
Bollnäs	270	30	40	21	19
Kiruna	269	29	31	26	5
Klippan	211	27	35	17	18

I samtliga kommuner fanns personer som hade påbörjat högskolestudier senast vid 24 års ålder. De två kommuner som hade lägst andel som påbörjat högskolestudier senast vid 24 års ålder var Kiruna och Klippan, med 29 respektive 27 procent.

Under de senaste femton åren har Danderyd varit den kommun som konsekvent har haft störst andel som påbörjat högskolestudier senast vid 24 års ålder, ofta följt av Lidingö och Täby.

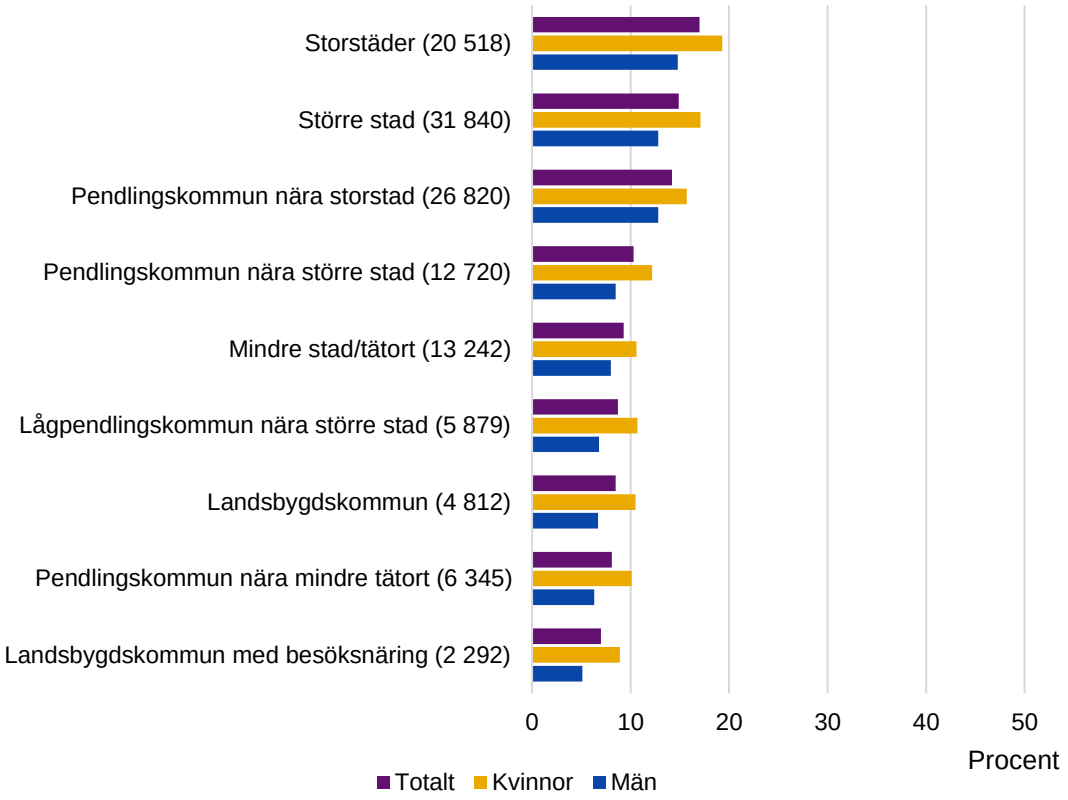
Rekryteringen till högskolan per kommungrupp

I det här avsnittet redovisar vi skillnader i rekrytering till högskolan utifrån Sveriges kommuner och regioners (SKR) kommungruppsindelning 2023. Genom att gruppera kommuner med liknande förutsättningar kan vi underlätta beskrivningen av regionala skillnader. Det ger en mer nyanserad beskrivning än jämförelsen mellan länen, samtidigt som det är mer överblickbart än jämförelser mellan kommuner. Vi jämför olika typer av kommuner som har grupperats utifrån vissa kriterier som tätortsstorlek, närhet till större tätort och pendlingsmönster. Se faktaruta *Information om uppgifterna* i slutet av analysen för en närmare beskrivning av kommungruppsindelningen.

Störst direktövergång i storstadskommuner

Kommungruppen storstäder har en större direktövergång jämfört med kommungruppen mindre stad/tätort. Figur 7 visar andelen personer som hade påbörjat sina högskolestudier senast vid 19 års ålder grupperat efter SKR:s kommungruppsindelning.

Figur 7. Andelen som påbörjat högskolestudier senast vid 19 års ålder av personer födda 2006, uppdelat på kommungrupp samt kvinnor och män. Totalt antal personer inom parentes.

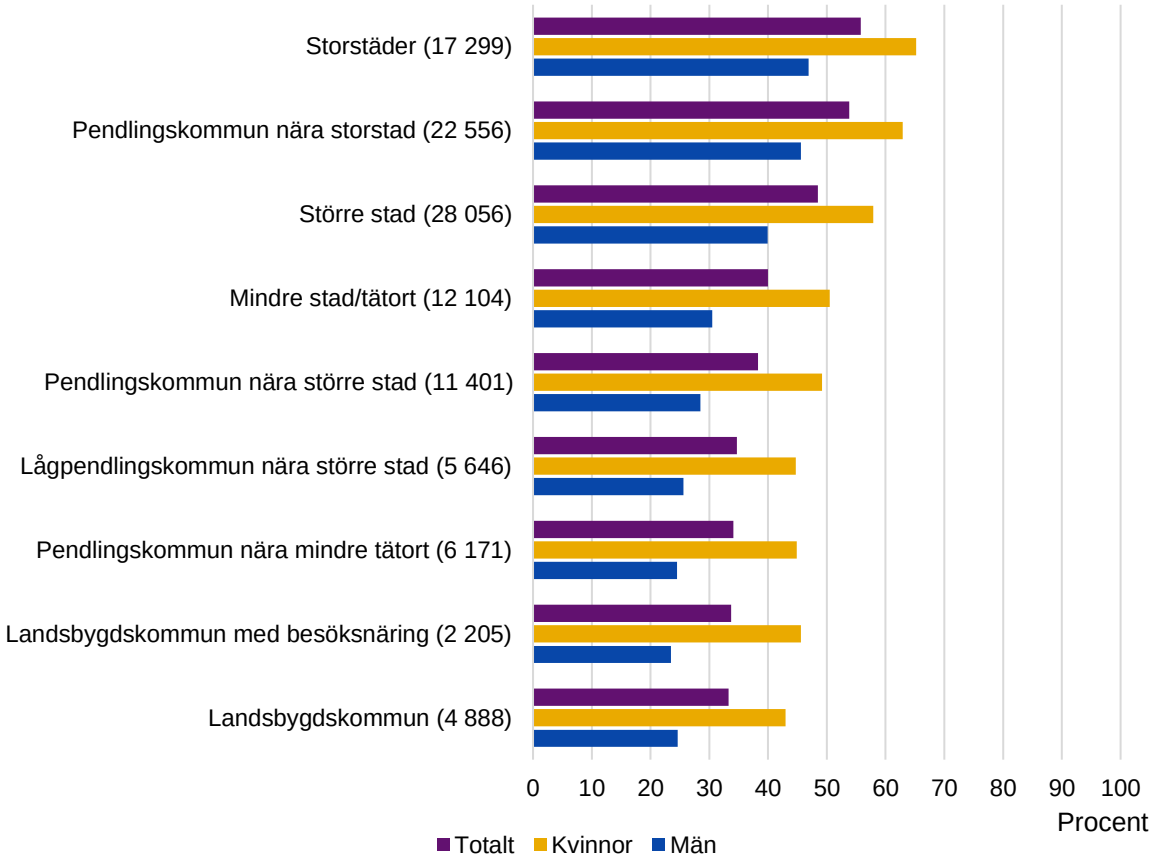

I kommungruppen storstäder var direktövergången störst, med 17 procent som påbörjade högskolestudier direkt efter gymnasieskolan. Kommungrupperna större stad och pendlingskommuner nära storstad hade näst störst direktövergång, mellan 14–15 procent. I övriga kommungrupper var andelen mellan 7–10 procent. Lägst andel fanns i kommungruppen landsbygdskommuner med besöksnäring.

Stor skillnad mellan kommungrupper i andelen som påbörjar högskolestudier senast vid 24 års ålder

När vi ser till andelen som påbörjat högskolestudier senast vid 24 års ålder finns stora skillnader mellan kommungrupperna, se figur 8. Även här var andelen högst i kommungruppen storstäder, med över hälften som hade påbörjat högskolestudier senast vid 24 års ålder. Det var 23 procentenheter mer än för kommungruppen landsbygdskommun, där motsvarande andel var 33 procent.

Figur 8. Andelen som påbörjat högskolestudier senast vid 24 års ålder, av personer födda 2001, uppdelat på kommungrupp samt kvinnor och män. Totalt antal personer inom parentes.

Könsskillnaderna var störst i kommungruppen landsbygdskommun med besöksnäring, 22 procentenheter. I denna kommungrupp hade 46 procent av kvinnorna påbörjat högskolestudier senast vid 24 års ålder, jämfört med 24 procent av männen. I kommungruppen pendlingskommun nära storstad var könsskillnaderna som lägst, 17 procentenheter.

Information om uppgifterna
Populationen består av personer som är födda 2001, 2004 och 2006 samt var folkbokförda i Sverige i december det året de fyllde 18 år. Populationen hämtas från Statistiska centralbyråns register över totalbefolkningen. I uppgifterna om andelen som påbörjar högskolestudier ingår alla som har varit registrerade för högskolestudier av samtliga folkbokförda personer. Det skiljer sig åt mellan personer hur lång eller kort tid man är studerande. Många följer ett program och tar en examen efter några år, medan andra bara studerar en kort tid. Uppgifter om högskolestudier hämtas från Universitets- och högskoleregistret, och anger när personerna registrerades för högskolestudier för första gången. Utöver det ingår även personer som påbörjat högskolestudier utomlands baserat på uppgifter som finns i Centrala studiestödsnämndens (CSN) register över utbetalning av studiestöd.
Utgångspunkten för de geografiska uppgifterna är den kommun och det län där personerna var folkbokförda i december det året de fyllde 18 år. Vi redovisar inte för i vilken kommun eller län studierna sker och tar inte heller hänsyn till flytt som sker efter 18 års ålder. I vissa kommuner är antalet ungdomar lågt, vilket gör att små förändringar i antalet som påbörjar högskolestudier kan få stor påverkan på andelarna. Kommuner där antalet individer var färre än 200 har därför inte redovisats i tabellerna. Uppgifter om dessa kommuner finns dock i den separata bilagan *Excelbilaga till rapporten Rekryteringen till högskolan 2025*.

SKR:s kommungruppsindelning
SKR:s kommungruppindelning grupperar kommuner med liknande förutsättningar, till exempel tätortsstorlek, närhet till större tätort och pendlingsmönster. För en utförlig och detaljerad beskrivning, se publikationen Kommungruppsindelning 2023:
https://extra.skr.se/skr/tjanster/rapporterochskrifter/publikationer/kommungruppsindelning2023.67834.html

Författare: Carrie Robson
Kontakt: analys@uka.se